

DELAVSKA FRONTA

Uredništvo: Maribor, Koroška cesta 5. Uprava: Maribor, Koroška cesta 1. Naročnina: celoletno Din 36.—, mesečno Din 3.—. Oglasi po ceniku. — Izhaja vsako soboto zjutraj.

V znamenju občinskih volitev.

Dolgo časa smo bili prisiljeni k molku in obsojeni, da držimo roke križem in samo poslušamo, kaj na merodajnih najvišjih mestih govore v našem imenu oni, ki jim mi te pravice in pooblastila nismo dali, ampak so si ga po nasilnem pravu močnejšega sami vzeli. S to ponarejeno legitimacijo, ki so si jo podpisali sami, so se pred svetom postavljali kot ljudski poslanci. In prerili so se na odločnejša mesta, čes, da po njih ljudstvo govori in izraža svoje želje. Pravi ljudski glas pa je nasilje potisnilo nazaj v grla onih, ki so hoteli protestirati proti takim lažem. Samo gledati je še bilo dovoljeno, kako nam naši lastni ljudje — ki pa smo jih mi iz naše slovenske katoliške skupnosti davno že izključili — rušijo in uničujejo ustanove in organizacije, na katere smo bili tako ponosni, saj so bile še večina plod in spomin na ono dobo, ko so nam tuji gospodarili. Zda pa vendar sedimo za družinsko mizo enaki z enakimi.

Toda takšnih dob smo že mnogo doživeli in imamo bogate izkušnje, da nobeno drevo ne zraste do neba in tudi to jugoslovanskih izenačevalcev ne bo. V tej veri smo živeli in se tolažili in ne zaman.

Občinske volitve, ki se letos v naši državi vrše, so dokaz, da naša vera ni bila prazna. Dejstvo, da so te občinske volitve svobodne, brez terorja in tajnih strogih naročil oblastnim organom, da morajo voliti vladno stranko, sicer se bodo izvajale »neminovne posledice«, ker da »kraljevska vlada noče dopustiti, da državni uslužbeni nekažnjeno na ma koji način uzimajo učešča protirežimovskim redovima«, je prvi odločni korak, da se prinese demokracija v vse naše javno življenje, politično, kulturno in gospodarsko.

Kakor razgibanost zadnjega časa dokazuje, se volilci po vsej državi dobro zavedajo, kaj pomeni svobodna beseda in tudi, kaj pomenijo občinske volitve. V polpreteklih časih so namreč občinske volitve potekale nekam mrtvo, brez posebnega zanimanja državljanov, celo lastnih občanov. Ni bilo mnogo na tem, vodi občino ta ali oni. Občan je izvršil svoje obveznosti, naj je bil župan ta ali ta, kaj posebnega pa od nje itak ni pričakoval, ker morda je potreboval ni. Danes so se v tem pogledu razmere zelo izpremenile.

V občini gledamo danes tisto najmanjšo državno pravno ediničo in ustanovo, pri kateri je neobhodno potrebno, da imajo besedo vsi stanovi, ki so v njej. Občinska uprava s svojimi odredbami, kakršnegakoli značaja, ne sme namreč štiti samo tega ali onega stanu. Ne podjetnika, ne nameščenca, pa tudi ne samo kmeta, obrtnika in delavca. Vsak pa ima pravico pri občinskem upravljanju svoje zahtevati, ker vsi stanovi so državljani in davkoplačevalci. Prav posebno pa je danes pri občinskem vodstvu zainteresiran delovni sloj, ker plača sorazmerno največ davkov, razven tega mora živeti še v vednem strahu, da si ga gospodarsko močnejši podjetnik usužnji in izrine z vsakega mesta, kjer bi mogel izražati svoje upravičene zahteve in pri njih rešitvi tudi sam soodločevati. Ni vse eno, kdo sedi v občinskem odboru, ko se rešujejo pritožbe glede izvrševanja priprav socijalne zakonodaje, ko se razdeljujejo podpore, ko se sklepa o javnih delih, ki pridejo v poštev, ko se temu ali onemu določajo davščine itd. itd. Vse polno je vprašanj, ki se ne smejo reševati mimo in preko delavstva proti njemu.

Zato hoče danes delavstvo, zavedajoč se v polni meri važnosti občinskih volitev, poslati v nove občinske odbore svoje zastopnike delavce, ki poznajo sedanje potrebe in težnje svojih delavskih tovarišev. Postavilo pa jih bo na ono listo, katere najvišji predstavniki so se izkazali dosedaj kot najbolj odločni, da dajo delavcu njegove pravice. Nikdar pa ne bo s svojimi glasovi podpiralo onih, ki se sicer kažejo kot edini branilci delavskih pravic in prave demokracije, pa se istočasno združujejo z najhujšimi nacionalisti pod krinko frontarskega gibanja »gospodarskih« in »delavskih, kmečkih in obrtniških« list, samo da pridejo do oblasti, ki bi jo potem vodili po znanih načelih iz Moskve. Delavec pa

Kako naj volimo krščanski delavci?

25. oktober, dan občinskih volitev, je za vse naše krščansko slovensko ljudstvo izredne važnosti. Bivši diktatorski režimi so hoteli nas razkrojiti, razbiti in razgnati. Vsa država bo gledala zato, kakšen bo naš volilni rezultat, če smo še eno, če smo še strnjeni, če smo še vneti za one ideale, za katere nas je navduševal dr. J. E. Krek. Dokazati moramo, da smo še ravno tako enotni, kot smo bili in da je šel črn oblak preko nas brez sledu. Pokazati moramo, da so razbiti tisti, ki so se zaletavali v nas in ki so nas hoteli razbiti.

Ponekod piskajo zapeljive sirene ljudske fronte. Tudi krščanske delavce vabijo za seboj. Krščanski delavci bodemo preslišali glas teh sirene. Moderna ljudska fronta ni in ne more biti nikdar naša, ker je le drugo ime za »enotno fronto proletariata«. Ta pa je zopet komunistična vaba za lahkomišelnje ljudi.

Geslo o enotni fronti je vrgel sodrug Zinovjev na komunističnem kongresu leta 1923. Po njegovem voditeljskem nauku spadajo v to fronto, ki si je nadela moderen naslov »ljudska«, anarhisti, sindikalisti, komunisti, socialisti in krščanski socialisti. Ta fronta je »priprava mas za

svetovno revolucijo«, po ideologiji istega sodruga, ki ga je pravkar pozrla ruska revolucija v svoji objestnosti.

Po vseh državah odklanjajo voditelji krščanskega delavstva udeležbo pri enotni in ljudski fronti. Samo pri nas se kršč. socialisti, skupnica med našim delavstvom, ogrevajo za ljudsko fronto, razbijajo našo skupnost in zapravljajo dedščino, ki smo jo prejeli od dr. J. E. Kreka.

Delavci! Naša moč in sila je le v skupnosti vsega krščanskega delovnega ljudstva. Že itak nas je Slovencev malo. Ali naj se še dalje drobimo in izdajamo svojo stvar v zasmeh bratov in tuincev? Zato bodemo nastopali enotno s krščanskimi kmeti in obrtniki, krščansko-socialističnim ljudskim fronterskim generalom pa dokazali, da so generali brez armade.

Krščansko delavstvo! Kot za dr. Krekovi časov, pokaži tudi 25. oktobra, da si in da hočeš ostati avantgarda političnih sil krščanskega delovnega ljudstva. 25. oktober mora biti bojni dan, ko bomo dali vse svoje sile na razpolago za zmago list Jugoslovanske radikalne zajednice, mi delavci pa še posebej za zmago njene socialno-političnega programa.

Delavske zbornice in marksisti.

Volitve uprav v delavske zbornice se vrše vsaka tri leta. Letos v oktobru potече triletna doba dosedanjih zborničnih uprav in razpisane morajo biti nove volitve. Pred razpisom volitev pa je minister za socijalno politiko Cvetkovič odločil, da se pregleda delovanje in upravljanje nekaterih zbornic v teku zadnjih treh let. Tako so dobile komisarje ljubljanska in

zagrebška delavska in somborska obrtna zbornica.

Razumljivo, da je to vzbudilo pri marksistih, ki se smatrajo za absolutne gospodarje v zbornicah, veliko nevoljo. Pravijo, da hočejo zbornice za delavstvo, v resnici pa se boje za dobro plačana mesta, ki bi jih iz tega ali onega vzroka utegnili izgubiti in posredno tudi vpliv na delavstvo.

Registracija pri Delavski zbornici.

Strokovna zveza poljedelskega delavstva v Ljubljani je prejela od del. zbornice potrdilo, da je upravni odbor delavske zbornice registriral zvezo. Ta organizacija svoječasno ni bila odklonjena, pa tudi ni bila sprejeta v registracijo, pa čeprav je bilo očitno, da so ji stavljeni nesprejemljivi pogoji. Če kmečki delavci niso

zavarovani in zaenkrat ne spadajo pod zakon o zaščiti delavcev, bi morala zveza res zelo dolgo čakati na to, da dobi deset svojih obratnih zaupnikov. Po dolgem čakanju so jo združeni socialisti vendar le sprejeli in izpolnili zakonito dolžnost. Da le niso kaj slutili...

Nepotrebno bežanje delavstva.

Ze dalje časa se govori in g. minister za socijalno politiko je nedavno sam odločno izjavil, da v kratkem izide zakon o minimalnih mezdah, ki bo preprečil vsako izrabljanje delavstva s preizkimi mezdami v svrhu umazane konkurence, katere nezdrave posledice nosi itak samo delavstvo. Nekateri listi poročajo, da obstoja načrt zakona o minimalnih mezdah, po ka-

terih naj bi znašala minimalna mezda na dan Din 13.50. Zvišati bi se smela ta mezda največ za 75 odstotkov.

Kakor je znano, tak načrt ne obstoja, če pa obstoja, ga merodajni faktorji ne jemljejo resno v obzir. Zakon o minimalnih mezdah bo vendar izdan zato, da delavstvu pomaga, ne pa, da pomaga zniževati sedanje plače.

Krvava seja madridskega ministrskega sveta.

Celi svet se še danes zgraža, ker je dal diktator sovjetske Rusije Stalin postreliti 16 članov Ljeningove garde. Vendar je pustil Stalin obtožene postaviti pred sodišče, ki je izreklo smrtno obsodbo. Izvršitev smrtni kazni je prepustil Stalin čekistom. — Stalinov učencec Largo Caballero, ministrski predsednik španske levičarske vlade v Madridu, je 20. oktobra daleč prekosil svojega učitelja. Na seji ministrskega sveta so obravnavali vprašanje obrambe Madrida, kateremu grozijo uporniške čete vsakčas z zavzetjem. Ministrski predsednik Largo Caballero se je postavil na stališče, da morajo rdeči miličniki braniti mesto do zadnjega moža. Če ga že zavzamejo nacionalisti, naj jim pade v roke kup razvalin. Vojni minister Indalecio Prieto, ki je po svojem

mišljenju bolj zmeren socialista, pa je izrazil na seji mnenje, da je vsako nadaljnje prelivanje krvi in brezupna bramba mesta utopijska. Radi teh dveh nasprotnih mnenj je prišlo med ministri ljudske fronte do obračuna, ki je najbrž edinstven v zgodovini. Šef vlade Largo Caballero je potegnil v dvorani ministrskega sveta samokres in je ustrelil vojnega ministra! Iz tega krvavega dejanja lahko uvidi vsak, kaj da znajo komunistični kolodvodje z lastnimi pristaši in kake nečuvane grozovitosti bi čakale špance, ako bi ljudje kakor Largo Caballero stalno obdržali državno oblast! Prepričani smo, da bo kri v rdečem ministrskem svetu v Madridu odprla marsikateremu slovenskemu zaslepljencu oči.

bi ostal slej ko prej brez besede in pravice soodločanja, kakor neizpodbitno dokazuje Sovjetska Rusija, kjer vlada maloštevil-

ni bogati Židje, a ruski delavec gara in robotja brez vseh pravic v zahvalo, da jih je dvignil na prestol.

Komisariat v ljubljanski Delavski zbornici.

Delavstvo ne more biti načelni pristaš in prijatelj komisarijata, ker pomenja ta ustanova posebno v delavski instituciji okrnitev delavskih pravic in demokracije. Toda kar se tiče komisarijata v ljubljanski delavski zbornici, pa priznava vsakdo, kdor pozna njene razmere, da sedanji komisar, ki ima seveda samo prehodno nalogo, ne le da ni odveč, temveč da je celo potreben.

Poučeni ljudje trdijo, da zbornično tajništvo ni poznalo nobenega pravega reda, ker je bilo nad njim več gospodarjev. Tako posamezni rdeči nameščenci niso hodili v pisarno s izgovori, da gre do intervencije, v resnici so pa šli — na planine. Koliko je bilo takih prestopkov, ve le gospoda sama, ker se o tem zapravljaju časa, razumljivo, ni vodila nobena kontrola. In za vse so prispevali delavci od svojih skromnih plač, za ta nered svojih voditeljev so bili delavci primorani plačevati redne prispevke.

Pravijo, da so šle velike svote zborničnega denarja za potnine. Potovanja so rdeči izkoriščavali navadno za svojo agitacijo, za marksistično propagando. Ker imajo marksistične organizacije premalo denarja, so se večkrat organizirale tudi razne seje, v državi pa kongresi, ki niso bili nič drugega kot marksistični posveti. Glas nemarksističnih struj na teh posvetovanjih itak ni mogel proreti.

Vsak delavec je nastavljen za delo. Za nameščenca velja isto. Pa smo vendar opazili, da je v preteklem JNS režimu nek gospod plave krvi opravljaj najraznovrstnejše funkcije, samo v pisarni delavske zbornice ga je bilo malo videti. Tako je bila zbornica prav mnogim le — molzna krava in nič drugega. Kontrole itak ni bilo nobene. Kako naj prijatelji iz organizacij korenito kontrolirajo svoje voditelje, ki so nameščeni v delavskih zbornicah?

Tudi v razvrstitvi nameščenstva ni bilo nobenega reda. Najstarejša nameščenska je imela in ima še za 500 Din nižjo plačo kot njena tovarišica, ki je prišla znatno kasneje v službo, pa uživa protekcijo. In celo sodrug-sluga ima višjo plačo kot ta najstarejša uradnica. To je pač slabo izvrševanje marksističnega načela, da se mora plačati delo in nič drugega. Za delavsko zbornico to ni veljalo. Tam je bilo uvedeno — z izjemo g. tajnika — da več zasluži, kdor manj dela.

V te razmere je prišel komisar, ki je najmanj po volji rdečim generalom. Imenovana je bila tudi komisija, ki ima nalogo, da revidira poslovanje. Komisija bo brez dvoma našla in ugotovila, kar je tu gnilega in razkrila, zakaj se sodrugi toliko pehajo za delavsko zbornico. Zeleti je, da se razmere v zbornici tudi preuredijo, da bo uvedena pravičnost in red nasproti vsakomur in v vsakem oziru.

Rdečim sodrugom bi bilo seveda najbolj všeč, če bi se takoj razpisale volitve in bi zopet izsilili za-se vsaj relativno večino. Toda sedaj jim ne gre vse v račun. Izvršila se oo najprej revizija, ki bo pokazala marksistično, oziroma socialistično kompromisarsko gospodarstvo, nato bodo pa volitve, pri katerih bo slovensko delavstvo volilo može svojega zaupanja. Po volilnem redu bodo volitve tajne. Ker bode volitve izvedel komisar, je to garancija, da bo ves postopek pri volitvah tudi nepristransko izveden in ne po marksističnih željah.

Komisar v belgrajski delavski zbornici

je ing. Savkov Lazar, uradnik ministrstva za socialno politiko. Komisar ima nalogo nadzorovati delo samoupravnih organov in revidirati poslovanje. Za ta dela prejema honorar v znesku 1000 Din na mesec. Marksistični voditelji delavske zbornice so priredili skupščino delegatov, na kateri so funkcionarji zbornice (tajnik Luka Pavičević!) izražali svoje zadovoljstvo nad komisariatom, na drugi strani so pa nahujskali marksisti delegate, da so napadli komisarja in zahtevali volitve. Čedna marksistična dvoiličnost!

Politične vesti.

Blagoslovitev novega skupščinskega poslojpa se je vršila preteklo nedeljo. K blagoslovljivosti se je zbral ves naš politični svet, slavnostni govor pa je imel predsednik skupščine dr. Čirič. Njegov govor je bil prežet globokega domovinskega duha ter naslovljen zlasti na Hrvate, ki jih je vabil k skupnemu delu za državo.

Zaključek parlamentarnega zasedanja je bil v pondeljek; istočasno se je končalo tudi zasedanje senata. Za slovo so vložili opozicijski poslanci še nešteto interpelacij, ki se pa niso več obravnavale, temveč je notranji minister g. dr. Korošec kar prečital ukaz o zaključitvi zasedanja.

Vlada ima večino v skupščini in senatu. V torek se je pričelo novo zasedanje naše skupščine in senata. Vršile so se v obeh volitve predsedništva. V parlamentu je zmogala vlada z veliko večino, pa tudi v senatu, ki je bil dosedaj močna trdnjava JNS, je dobila večino. Za predsednika senata je izvoljen vladni kandidat dr. Velimir Mažuranič, za predsednika skupščine pa dosedanj predsednik Čirič.

Razpad JNS. Jugoslovanska nacionalna stranka razpada, odkar so se vselili v nje no hišo pristaši Jevtiča. Častni predsednik Uzunović je odstopil, izstopilo je iz stranke pa tudi večje število odličnih pristašev, med njimi 4 senatorji. JNS si ne upa nikjer v javnosti več nastopati pod svojim imenom. V Valjevu je skušala prirediti širši sestanek svojih pristašev. Govoriti bi morala dr. Banjanin in naš Kramer. Pa so jima »pristaši« brali take levite, da sta jo morala naglo odkuriti. V Sloveniji si ne upa JNS pod svojim imenom nikjer več nastopati pri občinskih volitvah ter se skriva za »ljudsko fronto«, kjer se družijo z mačkovi in marksisti.

Oporoka Svetozarja Pribičevića. Pokojni Pribičević je pred svojo smrtjo napisal navodila glede bodočega političnega zadržanja svojih somišljenikov. Ko so v nedeljo v Zagrebu slavili spomin pokojnega Pribičevića, so prečitali to njegovo politično oporoko, v kateri nasvetuje svojim pristašom, da vedno sodelujejo z dr. Mačkom.

Italija — cesarstvo. Nova ustava po proglašena v Italiji na obletnico fašistovskega pohoda v Rim. Kralj Viktor Emanuel dobi naslov cesarja fašističnega imperija. Mussolini pa bo postal veliki kancler, ki ne bo odgovoren za vodstvo države nikomur. Vrhovni državni forum bo veliki fašistični svet, parlament pa bo odpravljen v sedanji obliki ter se izpremeni v stanovsko zbornico. Izpremeni se tudi senat. Pokrajinski tajniki fašistične stranke bodo obenem prefekti posameznih provinc.

Kulturni boj v Nemčiji je zavzel zopet zelo ostre oblike. Hitlerjevci so sedaj navlaili na katoliške šole na Bavarskem, ki so jih katoličani sami vzdrževali. Država je vse te šole zaplenila, redovnice, ki so na njih poučevale, odpustila ter namestila svoje učiteljice.

Francija pred važno odločitvijo. V četrtek se je začel v Biaritzu kongres franco-

ske radikalne stranke, ki je sedaj zavezničca Bluma, in je pomogla socializmom do vlade. Kongres je že v svojem začetku pokazal, da so se začeli radikalni odvrčati od marksistov ter jih nameravajo zapustiti. S tem bo tudi Blumove glorijske konice in socializmom bo v vladi odklenalo.

Belgija proglašuje svojo nevtralnost. Na seji belgijskega ministrskega sveta je imel kralj Leopold senzacionalen govor, v katerem je izjavil, da odpoveduje Belgija vse svoje zavezniške pogodbe ter proglašuje popolno nevtralnost belgijske države. Belgija se bo v bodoče zanašala le na svojo lastno silo in bo sama branila svoje meje v slučaju napada. Govor belgijskega kralja je povzročil po vsem svetu veliko senzacijo, najbolj seveda na Francoskem, ki je s tem tudi najbolj prizadeta. Izgubila je svojega najzvestejšega zaveznika. Korak Belgije je posledica brezglave politike francoskih socializmov, ki so se tako navezali na boljše vike, da jih sedaj zapuščajo tudi najzvestejši zavezniki. Zaradi Blumove politike bo ostala Francija popolnoma osamljena v Evropi.

Borba proti komunizmu se zelo ogorčeno vrši v severnih evropskih državah. Tako je latiška vlada postavila posebna koncentracijska taborišča, v katera zapira komuniste. Močno protikomunistično gibanje je nastalo tudi na Poljskem, kjer so se postavili na čelo tega gibanja poljski škofje. V posebni okrožnici so opozorili poljski narod na nevarnost komunizma ter ga pozvali na neizprosni boj proti temu sovražniku vere in kulture.

Španski dogodki. Borba za Madrid se vrši sedaj z vso ogorčenostjo. Bele čete napredujejo vsak dan ter se njihov železni obroč okrog glavnega mesta Španije čimdalje bolj zožuje. Vrhovno poveljstvo nad rdečimi četami je prevzel sam predsednik španske rdeče vlade Largo Caballero, kar pa vladnim četam ni prineslo več sreče v borbi. Nепrestano se morajo umikati, dasi imajo izvrstno utrjene položaje, katere so jim zgradili inozemski, pred vsem ruski specialisti. Tudi pri Oviedu, katerega so rdeči oblegali dva meseca, so imele bele čete lep uspeh ter so oblegovalce pregnale in mesto osvobodile. Rdeča vlada je že uvidela, da Madrida ne bo mogla več braniti ter je pobegnila. Prvi je ušel iz Madrida državni predsednik Azana ter se zatekel v Barcelono. Za njim so jo pobrisali še nekateri ministri in voditelji rdečih, doma pa so pustili svoje lahkovarne zapeljane pristaše, da se dajo za svoje pametnejše voditelje pobijati. Iz silne jeze, da so na bojnih frontah poraženi, so začeli rdeči zopet strahovito besneti nad ubogim ljudstvom. Stotine jih na dan postreljajo in zverinsko pomorijo. Ko so bele čete zavzele mesto Ilesco pred Madridom, so našle na trgu ostanke tamošnjega škofa, ki so ga rdeči polili z bencinom ter ga zažgali, da je pri živem telesu zgorel. V Almeriji so komunisti tamošnjega škofa ustrelili, škofa iz Guadixa pa so zaklali z nožem.

Huda avtomobilska nesreča na avstrijski strani ob severni meji. Vojaška godba je sodelovala pri večji prireditvi v Radgoni. Ko so se v noči vračali godbeniki z avtobusom v Gradec, je odpovedal volan in avto se je zaletel z vso silo v drevo. Vsed sunka so bili trije godbeniki hudo, več pa lažje ranjenih. Poškodovane so prepeljali v graško bolnico.

Obsojena požigalca. V Mariboru so sodili 21. oktobra dva požigalca iz Sela v Prekmurju. Gre za starejšega mladoletnika K. in za tkalca Aleksandra Šerugo. Meseca februarja sta zažgala klet posestniku Balajcu, Šeruga sam pa je skuril junija hišo posestnika Kodile. Zločin požiga sta priznala. Mladoletnik je bil obsojen na osem mesecev zapora, Šeruga na eno leto robije.

Utonil pri padcu z brvi. Po brvi preko potoka Trnova pri Središču ob Dravi se je vračal v noči 26 letni Stefan Golob. Na brvi mu je najbrž spodrsnilo, padel je v potok in utonil.

Z lizolom se zastrupil. V Krčevini pri Ptujju je izpil 26 letni kmečki sin Franc Rojs toliko lizola, da je podlegel zastrupljenju. Obupno dejanje je izvršil radi tega, ker ga je invalidnost ovirala pri delu.

Pri padcu z lestve si zlomil hrbtenico. V zelo nevarnem stanju so prepeljali v ptujsko bolnico 66 letnega kočarja Jožefa Pičjana iz Velovlaka pod Ptujem. Obešal je koruzo, zlomil se mu je klin na lestvi, padel je s precejšnje višine in se je smrtno nevarno poškodoval.

Slamoreznica odrezala otroku dva prsta. Triletni posestnikov sinček Vladimir Hole iz Desternika pri Sv. Urbanu pri Ptujju je zašel z desno roko v slamoreznico, ki mu je odrezala 2 prsta. Poškodovanega otroka so oddali v ptujsko bolnico.

Celjski dom ubogih blagoslovljen. V Medlogu pri Celju je v nedeljo 18. oktobra slovesno blagoslovil celjski opat P. Jurak mestno zavetišče, ki ima 50 postelj in je že v zavetišču 33 oskrbovancev.

Skok v globino. V Celju v Krevki ulici se je vrgla skozi okno na podstrešju 28 letna šivilja in je padla 12 m globoko na cesto. Zaradi težkih notranjih poškodb je obležala nezavestna in so jo prepeljali v bolnico. Nesrečna ženska je živčno bolna.

Z 19-timi zaboljajci je bil pripeljan v celjsko bolnico pri posestnici Tereziji Šepec v Vrbju pri Zalcu uslužbeni hlapec Franc Nemeč. V gostilni na Ložnici pri Zalcu ga je v prepiru obdelal z nožem po glavi, prsah in rokah neki posestnikov sin iz Vrbja. Od 19 zaboljajev sta dva smrtno nevarna.

Nepoboljšljiv tat obsojen na 2 leti. V Celju je bil 20. oktobra obsojen na 2 leti robije 29-letni delavec Franc Gracer iz Liboj pri Celju zaradi 4 tatvin in prevare. Gracer je že imel večkrat opravka s sodiščem zaradi nepoštenosti in pretopov.

Kolesar si zlomil nogo. Franc Končan, pri lesnemu industrijalcu Sodinju v Celju uslužbeni uradnik, se je peljal na kolesu na večer po cesti. V šmarjeti pri Celju mu je privozil nasproti avtomobil, ki je z močno lučjo kolesarja zmedel. Končan je treščil v jablovo in si je zlomil pri padcu desno nogo. Spravil so ga v celjsko bolnico.

Prebrisan vlomilec zopet prijet. Dalje časa je ogrožal celi okraj Gornjičarji z vlemi ter tatvami 24 letni zloglasni vlomilec Bezovšek, ki je oškodoval z nezaželjenimi nočnimi obiski več oseb za 120.000 Din. Bezovška so že imeli v avgustu žandarji na orožniški postaji v Gornjem gradu. Z vkljenjenimi rokami je skočil s prvega nadstropja in se je znal vsem zasledovanjem izmikati z vso spretnostjo. Tokrat ga je zasačila kamniška orožniška patrulja na seniku posestnika Alojzija Senožetnika na Gozdu pri Kamniku. Aretirani je priznal očitane mu vlobe in tatvine.

Uboj. Dne 14. oktobra so kožuhali pri posestniku Ureku v Zlogonskem v župniji Kapele pri Brezicah. Po opravljenem delu sta napadla 34-letni posestnikov sin Franc Urek iz Zlogonskega in 21 letni posestnikov sin Andrej Duhančič iz G. Sušice na Bizelskem posestnika Franca Vebleta iz Zlogonskega s koli in sta ga poškodovala po cellem telesu. Vebleta so prepeljali v bolnico v Brezice, kjer je drugi dan po napadu umrl, napadalca pa sta pobegnila. Ureka je aretirala policija v Celju, Duhančiča pa so prijeli orožniki pri Dobovi. Ognali so oba v celjske zapore. Duhančič je že priznal, Urek še taji.

Novo poslojpe tretje realne gimnazije v mestnem okraju Bežigrad v Ljubljani je zadnjo nedeljo slovesno blagoslovil vladika dr. G. Rožman. Novo zgradbo je izročil svojemu namenu ban dr. Natlačan.

Smrtna nesreča enoletnega otroka. V celjski bolnici je podlegel opeklina enoletni I. Solarič, sinček dinarja S. Kamena v št. Juriju ob južni žel. Otrok je prevrnil po sebi lonec, v katerem se je kuhl krompir in je dobil opeklino po cellem telesu.

Potresni sunek so občutili v Ljubljani in po okolici zadnjo nedeljo ob 4.10 zjutraj. Istočasno je obiskala potresna nesreča več naselbin po Gornji Italiji, kjer je bilo porušenih 1000 hiš, 30 oseb ubitih in več 100 ranjenih.

Kap je smrtno zadel v občestnem jarku 40-letnega brezposelnega rudarja Feliksa Anderlič iz Sp. Hudinje pri Celju. Igral je harmoniko po krmah, kjer se je napil in ga je pozneje doletela smrt.

Deček — rešitelj cele družine umrl vsled opeklin. Smo že poročali, kako je rešil 13 letni posestnikov sinko L. Bartol iz Drage na Dolenskem iz v noči goreče hiše celo spečo družino. Pri reševalnem delu je dobil hude opekline. Mladega junaka so prepeljali v ljubljansko bolnico, kjer je te dni umrl v strašnih bolečinah.

Pri vstopu v vlak zadet od kapl. Franc Uršič, 66 letni upokojeni davčni nadupravitelj, je stopil zadnjo soboto 17. oktobra v Ljubljani v vlak, kjer ga je smrtno zadel kap.

Poskus samomora radi izgube službe. V Podgori pri št. Vidu v ljubljanski okolici si je prerezala trebuh služkinja iz obupa, ker je bila ob službo. Nesrečno deklico so prepeljali v ljubljansko bolnico, kjer ji še bodo oteili življenje.

Obstreljen v nogo. Skozi gozd blizu ljubljanskega letališča je šel 20. oktobra 13 letni pastir Fran Polanc, doma iz Vojnika. Strel iz puške neznanca je zadel dečka v desno nogo in so ga oddali v bolnico.

Večji in manjši požari. V vasi Skorba pri Ptujju je v noči pričela goreti hiša posestnika Jerneja Kolariča. V zadnjem hipu je zbudilo prasketanje ognja iz spanja domače, da so si

rešili golo življenje. Kolariču, ki je oče osmih otrok, je zgorela 60.000 Din vredna domačija s celotno opremo, obleko in gospodarskim orodjem. Pogorelec je ob eno telico in eno svinjo so rešili vso opečeno. Od Kolariča se je razmahnil požar na gospodarsko poslojpe Neže Železinger, ki je zgorelo in ima po nesreči prizadeta 20.000 Din škode. Oba pogorela sta bila zavarovana le za neznatno vsoto. — V Zg. Jabilnah v Cirkovcah na Dravskem polju je upepeli požar gospodarsko poslojpe posestniku Jožetu Kovčiču. S poslojpe je zgorelo precej sena in znana škoda 30.000 Din. V Vukovju pri Sv. Marjeti ob Pesnici je zgorel hlev pri viničarji posestnika Franca Garbojša, ki ima škode 14.000 Din.

Pod kladivo!
Dr. Aleš Stanovnik, odvetnik na Jesenicah, je nosilec liste slovenskega delovnega ljudstva. Pod kladivo na nakovalo naj pride to čislano ime krščanskih socialistov! Zakaj? Zato, ker si ne moremo razlagati dejstva, da se je tako zvest pokretaš in somišljenik JSZ, ki hodi predavati in govoriti po njenih sestankih in tečajih, odcepil od slovenske katoliške skupnosti. Zapomnili si bomo vse one krščanske socialiste, ki nosijo skupaj dračje v sračje gnezdo, v »ljudske fronte«. Glejte krščanski sociji na Jesenicah, da vas in vašega voditelja ne bo v bližnji bodočnosti preveč glava bolela. Kupite si zato že sedaj zdravilnih kapljic!

Iz mariborskih železniških delavnic. — Nad vhodom v delavnice stoji napisana letnica 1863. Pred 73 leti je bila mariborska železniška delavnica ustanovljena. Starejši delavci se pri pogledu na to letnico dostikrat spomnijo na lepe in zlate stare čase, ko je bil delavec iz delavnice še gospod s primernim zaslužkom, da je lahko živel človeka dostojno življenje. Spomnijo se pa tudi na razmere, ki so nekdanje vladale v delavnicah, na red in pravico, in jih z žalostjo primerjajo s sedanji časi. Takrat še v delavnicah ni bilo toliko nadzornih organov, da bi bili eden drugemu na poti, kakor je to danes. Tedaj niso iz delavnic pošiljali inženjerjev v Nemčijo, da bi tam prakticirali in pridobili na znanju, ko pa pridejo nazaj, pa ostaja vse pri starem. Takih razmer, kakor so v delavnicah danes, gotovo še ni bilo. Danes morajo pogašati luči, še predno se prav zdani in delati v polmrazu, da se kvarijo oči in je delo za nič. Železo in odpadke, ki ostanejo pri nakovalih, morajo danes kovači sami odvažati. Še do nedavnega so imeli za to delo pomožne moči, zato pa so lahko več napravili, ker so se res posvetili svojemu delu. Tudi snage je bilo več, kakor sedaj. Za snajenje stranišč je bilo posebno snažilno osobje, ki je res pazilo na snago. Danes se pa snažijo stranišča vsakih par dni, tako da gre več, od njih neznošen smrad. Vse to so razmere, ki jih vsak delavec danes občuti. Je pa takih težav in nedostatkov še več ter jih bomo ob priliki prikazali. So pa to sami taki nedostatki, ki bi se dali ob nekoliko večji uvidenosti vodstva z lahkoto odpraviti.

Kdo ščuva delavstvo?

Po šestdesetstletni ostri borbi tekstilnega delavstva, ki je stopilo v Kranju popolnoma upravičeno v stavko, ker niso podjetniki izpolnjevali temeljnih določil socialne zakonodaje, se je sklenila kolektivna pogodba, ki je prinesla delavstvu za približno 20% zboljšane delovne pogoje. Z veseljem, ponosni na ta svoj veliki uspeh so se vrnili na delo v upanju, da se bo pravkar sklenjena pogodba v polni meri izvrševala, za kar naj bi jamčili podpisani podjetniki. Toda že prvi tedni so pokazali, da podjetja ne mislijo na to, da bi določila sploh izpolnjevala. Kljub 5. točki 23. sept. t. l. sprejetega zapisnika, da radi stavke ne bodo nikogar izključili od zopetne zaposlitve, jih je še danes do 200, ki še niso bili sprejeti nazaj k delu, med njimi so celo obratni zaupniki. Prav tako se ne upošteva določilo o osemurnem delavniku, ki je že itak tudi po zakonu uveden. Tekstilna tovarna »Jugobruna« v Kranju je namreč nedavno uvedla 10 urni delavnik, dasi bi to smela storiti le v sporazumu vsaj s štirimi petinami delavstva.

Delavstvo se sedaj po pravici boji, da bodo podjetja kakor ta, pogazila še druga določila, če se jim bo le zahotelo. In kaj bo posledica? Mar hočejo prisiliti delavstvo, da se vnovič poslužuje skrajnega obrambnega sredstva v dosegu izvajanja zakonitih določb. Potem bodo spet govorili o naščuvanem delavstvu. Podjetniki so, ki delavca prisilijo, da se brani kakor se more in mu dovoljuje zakon. In če to razpoloženje izrabijo tuji, delavstvu samemu po večini neljubi elementi ter kujejo iz tega zase kapital

Domače vesti.

Smrt šolske sestre. V zavodu šolskih sester v Mariboru je preminula sestra Elizabeta Pečovnik v starosti 48 let. Rajna je bila rodom iz Vrnskega in je opravljala gospodinske posle.

Nevarno povožen od kolesarja. Na državni cesti proti Košakom v Mariboru je podrl kolesar 56 letnega zidarja Ivana Žička s tako silo, da mu je pri padcu počila lobanja in je bil v resnem stanju oddan v bolnico.

Podlegel poškodb. Zgoraj poročamo, kako je v noči podrl neznan kolesar na Košakih pri Mariboru 56 letnega zidarja Stefana Žiček iz Radvanja. Žiček je priletel z glavo tako hudo na trda tla ceste, da si je prebil lobanjo in so ga v nezavestnem stanju pripeljali v bolnico, kjer je bil operiran, a je kljub zdravniški skrbi podlegel poškodb 20. oktobra zjutraj. Žandarmerija zasleduje neznanega kolesarja, ki se za žrtev niti zmenil ni, ampak je zginil v noč.

Dva samomora v visoki starosti. Iz III. nadstropja mestne oskrbovalnice v Mariboru se je vrgla zadnjo nedeljo 80 letna Katarina Ferik in je obležala mrtva. Oblekila si je praznično obleko, prižgala na mizo 2 sveči in nato je izvršila obupno dejanje. — V Framu pri Mariboru je našla hči v sadonosniku obeseženega svojega 85-letnega očeta Janeza Kobale, ki je bil železniški upokojenec. Pred par meseci mu je umrla žena, koje smrti ni mogel preboleti.

Pričetek gradbenih del novega paviljona mariborske bolnice. V ponedeljek 19. oktobra zjutraj so začeli z gradnjo novega paviljona mariborske splošne bolnice. Delo je prevzela ljubljanska tvrdka Tomazič.

Dve nesreči v Mariboru. Na vogalu Tattenbachove in Kopališke ulice v Mariboru se je 20. oktobra zaletel 35 letni kovač Ivan Mahorič iz Bohove pri Hočah s kolesom v voz. Sunek ga je vrgel pod voz, kojega kolesa so šla preko njega. S težkimi poškodbami ga je prepeljal reševalni oddelček v bolnico. — Na koroskem kolodvoru je isti dan padel pri razkladanju pod voz 41 letni delavec Ivan Velnič. V trenutku padca so potegnili konji voz in kolo je zlomilo delavcu roko.

Nepošten trgovski agent. Že dva tedna je obiskoval po Mariboru in okolici razne stranke 35 letni trgovski potnik Matteo Avram iz Aten.

Prodajal je pristno angleško sukno, ki je pa bilo ničvredno. Na ta način je oškodoval več oseb. Policija ga je sedaj prišla in ga je predala obrtni oblasti. Po prestani kazni bo Avram izgnan iz Maribora. Od osleparjenih je moral vzeti blago nazaj in povrniti denar.

Surova šala. V Vuhredu v Dravski dolini sta dva vinjena prijatelja za šalo polila 21 letnemu delavcu Ivanu Jeršniku v krčni obleko z bencinom in sta jo prižgala. Jeršnik je dobil težke opekline in se je moral zateči v bolnico.

Strašno dejanje 17 letnega hlapca. V Bezeni pri Rušah je prišlo 19. oktobra na večer do neverjetno groznih dejanj, katere je zagrešil 17-letni hlapec Hostinger, ki je bil uslužben v hiši železniškega uslužbenca Robič. Omenjenega nepridiprava je zalotila gospodinja Marija Robič, ko je pregledoval po stanovanju omare in ga je zaslužen oštel. Zvečer za tem se je podala žena v napad, da bi pomolila krave. V sredi dela se je priplazil od zadaj Hostinger. Nič hudega slutečo je udaril s sekuro po glavi, da ji je razkral lobanjo in ji je nato z nožem še razrezal prsa ter razparal trebuh. Nekoliko za tem so našli napadeno mrtvo v mlaki lastne krvi, hlapca pa ni bilo nikjer. Ker je padel sum strašnega zločina koj na Hostingerja, so ga začeli iskati in so ga tudi našli na škedenju obeseženega. Morilec je koj po izvršenem maščevanju nad hišno gospodnjo se podal na škedenj in da bi ga nikdo ne motil pri samomoru, je potegnul lestvo za seboj. Kar dva zločina naenkrat sta mirno okolično silno razburkala, ker je družina Robič priljubljena ter spoštovana.

Z zaboljajem v hrbet v bolnico. 34 letni kamnosek Rudolf Klančič iz Ribnice na Pohorju je potrljal zaradi dolga svojega dolžnika, ki ga je pa napadel in ga je zabolil z nožem v hrbet.

Nevaren udarec s kamnom po glavi. Slomškov dom so blagoslovili zadnjo nedeljo v št. Rupertu v Slov. gor. Zvečer je bila še predstava, a so se žalibog priklatlili pijani fantje iz urbane župnije in so delali pred domom nemir. Župan občine Voličina Janez Muršak je pozval razgrajče k redu, pa ga je eden tako udaril s kamnom po glavi, da mu je prebil lobanjo in so težko ranjenega spravili v bolnico, kjer je bil koj operiran. Orožništvo zasleduje še neodkrita suroveža.

so posredno odgovorni podjetniki in kapitalisti sami. Prosimo oblast, ki je znala v času stavke nastopiti i proti tovarnarjem i delavstvu, da budno pazi, da se natanko izpolnjuje pogodba, podpisana z njenim prizadevanjem.

MED VELENJSKIMI RUDARJI.

Pridi, tovariš, ustanovili bomo 18. oktobra v našem Društvenem domu novo strokovno organizacijo, s katere pomočjo se bomo borili za naše pravice. To je bila vsa agitacija, ki smo jo izvedli velenjski rudarji. Napolnila se je dvorana Društva doma z rudarji. Iz Vošnjakove tovarne je bila poslana na sestanek petčlanska deputacija. Po otvoritveni besedi je stopil pred zbrane član centrale ZZD g. Pirih Milko, ki je v svojem govoru obsodil kapitalizem, ki gre preko vseh božjih in državnih zakonov. Pokazal nam je jasno komunizem, njegovo vstajenje, ideologijo, delo in strašne posledice, ki jih povzročajo rdeči židovski evangelij, ki ga morejo brez škode prenesti samo zmešane ali pa zločinske glave in pole papirja, ne pa pravo življenje. Delavec, tvoja rešitev ni pod rdečimi judovskimi zvezdami, ki so pah-nile Rusijo v nesrečo in stezajo svoje krvave roke na vroča tla Španije ter sejejo sovrašтво in smrt med brati, pri tem si pa polnijo žepce z zlatom, češ, ali smo spet vas enkrat ugnali naivni proletarci. Slovenski delavec naj išče rešitev ob Kristu s svojimi voditelji in delavsko organizacijo. Zvezo združenih delavcev, ki je že v tolikih primerih pokazala odločen in uspel nastop tam, kjer je bilo delavcu dati pravico. Mi delavci obljublamo, da ne bomo dopustili, da nad Slovenijo zasije rdeča judovska zvezda; obljublamo, da ne bomo hodili za voditelji, ki pod svojo obleko, v kateri nastopajo, nosijo rdeči plašč komunističnega krščenca. — Za prvim govornikom je spregovoril član centrale g. Šešelj Franc o bistvu organizacije. Pokazal je, da organizacija ne more biti dobra, če temelji na drugem svetovnonazornem temelju, kakor na krščanskem. Takšen trden temelj si je izbrala ZZD, ki kakor misijonar zbira delavce po žagah, gozdovih, kamnolomih, povsod tam, kjer se drugim organizacijam ni zdelo vredno posvetiti truda raztresenemu članstvu, ki zahteva mnogo žrtev in borbenosti. ZZD se ne straši žrtev tam, kjer je potreba pomagati. — Obema govornoma je dodal svoje misli iz bogatih izkušenj strokovničar g. Zajc, ki je ponovno povdaril, da je delavčeva rešitev v organizaciji. Če bi organizacije ne bilo, bi bil velenjski rudar razkropljen po Srbiji in Bosni. Organizacija je obdržala v svoji zemlji. Mnoge organizacije so hotele domovati v Velenju. Toda sleherni je skopnela kot sneg ob solncu. Marksisti so se vsuli med nas z raznimi g. . . . manni iz Ljubljane s koši obljub. Same obljube, dejanj nobenih. Gospodo in obljube z organizacijo vred je običajno v dobi polleta odnesel vrag v belo Ljubljano, kjer se bodo ponovno pripravili za ofenzivo z obljubami. Siti smo obljub, mi hočemo dejanj, zato vsi v ZZD.

Naj se nihče ne pritožuje nad težavami, kdor ni organiziran! Stvarne besede g. Zajca so pri nas dobile primeren odmev. Gospodom svetujemo rudarji, naj ostanejo lepo doma, škoda plačevati železniško vozovnico v Velenje. Bomo rajne mi s tovariši za našo novo organizacijo, ki je, kot smo si jo želeli, prišli v Ljubljano in razbili razna gnezda, v katerih se grejejo rdeči sršeni. Potem bodo obljube nadomestila dejanja. — Izbral se je pripravljalni odbor, vložila so se pravila za ustanovitve podružnice ZZD v Velenju, ki bo močna postojanka v Šaleški dolini. Za Velenjem pridejo, kakor sem zvedel od člana centrale, še druge močne trdnjave, ob katerih se bodo imeli priliko prijatelji žida Karla Marksa razbijati glave. —

Vestnik Zveze združenih delavcev.

Kraljevina Jugoslavija
Ministrstvo za
socialno politiko in nar. zdravje,
oddelek za soc. skrbstvo.
Št. br. 64.206
29. septembra 1936. leta
Belgrad

ODLOČBA.

Na pritožbo Zveze združenih delavcev v Ljubljani št. 275-36 z dne 16. avg. 1936 proti sklepu upravnega odbora Delavske zbornice v Ljubljani z dne 7. maja 1936 in z dne 7. avgusta 1936 o odklonitvi registracije te Zveze, je minister za socialno politiko in narodno zdravje, na podlagi §§ 67., 37. in 59. zakona o zaščiti delavcev in zakona o taksah, in v zvezi s § 135. Zakona o občem upravnem postopku

odločil:

da se razveljavi sklep upravnega odbora Delavske zbornice v Ljubljani z dne 7. maja 1936 št. 2520-36 in z dne 7. avgusta 1936 št. 2520-36-4, s katerim ni ugodeno prošnji Zveze združenih delavcev iz Ljubljane, da se ta zveza vpiše v register strokovnih organizacij.

Razlogi:

Delavske zbornice niso niti z enim zakonskim predpisom pooblašene, da lahko predpisujejo posebne pogoje za sprejem v evidenco Zbornice, delavske in nameščenske strokovne organizacije, temveč so dolžne, da vpišejo v register vsako delavsko in nameščensko organizacijo, katere imajo za cilj zaščito kulturnih, ekonomskih in moralnih interesov delavcev, ako so člani teh organizacij edino delavci (nameščenci) in ako imajo od pristojnih državnih oblastev odobrena pravila.

Ker pa je »Zveza združenih delavcev v Ljubljani« čisto delavska organizacija in ima od pristojne državne oblasti odobrena pravila, je Delavska zbornica v Ljubljani bila dolžna, da to Zvezo vpiše v register strokovnih organizacij, ker je na to obvezana tudi po predpisu § 8 pravil Delavskih zbornic, a ne, da odlaga registracijo te Zveze in da predpisuje še neke posebne pogoje.

Z navedenimi razlogi se razveljavijo sklepi Delavske zbornice v Ljubljani z dne 7. maja 1936 in z dne 7. avgusta 1936, v kolikor se nanašajo na registracijo Zveze združenih delavcev v Ljubljani, s tem, da Delavska zbornica ponovno vzame v pre-

tres prošnjo te Zveze in da isto registrira, ker izpolnjuje vse preje navedene zakonske pogoje.

Kolek za 20 Din je prilepljen na pritožbi in predpisano uničen.

Ta odločba naj se dostavi: Zvezi združenih delavcev v Ljubljani in Delavski zbornici v Ljubljani.

Rešeno v ministrstvu za socialno politiko in narodno zdravje 29. septembra 1936, št. 64.206 v Beogradu.

Minister za soc. politiko in nar. zdravje:

Dragiša Cvetkovič, l. r.

Gornji odlok je prejela centrala ZZD od ministrstva za socialno politiko. Slovensko delavstvo lahko razvidi, da se je ZZD zgodila velika krivica, ker so z združenimi socialisti hoteli pri bodočih volitvah v Delavsko zbornico izločiti in ji z odklonitvijo vpisa onemogočiti samostojen nastop, pa čeprav s protizakonitimi sredstvi.

Grobje. Kakor je Delavska fronta v zadnji številki poročala, je tukajšnja podružnica ZZD priredila v nedeljo, dne 11. oktobra, ob priliki rednega članskega sestanka proslavo obletnice smrti našega velikga prvobornika dr. J. Ev. Kreka. V nedeljo, dne 18. oktobra smo pa skupaj s tukajšnjim prosvetnim društvom priredili to proslavo v širšem obsegu za vse občinstvo v veliki dvorani Društvenega doma. Prireditelj je kar najlepše uspeš. Predsednik podruž. tov. Milan Pavšič jo je otvoril s pozdravom, nato je pevski zbor (mešan) zapel dve pesmi. Za pevsko točko je nastopil govornik, predsednik tovariške nameščenske organizacije, pravni referent OUZD g. Baš, ki je v dovršenem govoru orisal pomen in veličino Krekovega dela. Poudaril je, da je ZZD prava naslednica njegovega pokreta, ker dela po njegovih smernicah. Sledila je igra iz španskega življenja. Kakor prejšnje, je tudi ta točka programa bila skrbno pripravljena in dovršeno podana. — ZZD je ob tej priliki prvič nastopila pri nas pred široko javnostjo. Napravila je najboljši utis. Udeleženci proslave so odhajali s pripombami, da je bila to ena najlepših (če ne sploh najlepša) prireditelj v Grobljah. — Naj še poudarimo, da je ZZD nastopila skupno s prosvetnim društvom, čisto v smislu idej ZZD, da hoče biti člen slovenske katoliške skupnosti. Strokovne organizacije, ki so to skupnost na razne načine opljuvale, so se s tem same v svojo propast izločile iz te svete občestvenosti. Njihovo članstvo pa, ki je povečini zdravega in nepokvarjenega duha, spoznava pogubnost ločitve od ostalega katoliškega pokreta in prehaja v ZZD.

Dopisi.

Prevalje. Tudi pri nas se z veliko vneto pripravljamo za občinske volitve. Spletli smo trdo meho, ki bo energično očistila našo občino, da bo zgnil iz naše srede ves gnaj. Sicer so mislili postaviti svojo listo JNS-arji, socialisti in drugi naprednjaki, ko pa so videli, da nimajo ljudstva za seboj, so pa rajne vse to pustili češ, nas je premalo! Seveda, ker zdaj ni l. 1933, ko je tedaj še vseomogoča JNS imela v rokah vso oblast ter vihtela bič, ki je neusmiljeno padal po hrbtih slovenskega kmeta. Kdo je bil tisti, ki je zaprl vse prosvetne domove v Mežiški dolini? Ako ne JNS. Srmatota, da smo pod bivšo Avstrijo lahko imeli Slovenci svoje prosvetne domove, dočim pod vlado JNS-arjev v svobodni državi so morali biti ti domovi zaprti. Pomnil bi bomo to vlado in vse tiste, ki so trobili v njen rog. Veljav je imel samo tisti, ki je lahko pokazal izkaznico JNS, vsak drugi je bil pa protidraven element. Zato pa sedaj, ko je tega strah konec, ko je nastopila nova doba, doba svobode in demokracije, dajmo vsi enodušno svoj glas za dr. Koroščevo JRZ, katere v naši občini je nosilec g. Jurij Kugovnik, mož vsestransko sposoben in pravičen, ki ima obširen pogled v občinsko gospodarstvo, ki je zaščitnik kmeta, delavca in obrtnika. Zato vsi brez izjeme na dan čiščenja 25. oktobra glasujte za g. Jurij Kugovnika. Ne nasedajte raznim plačanim agen-

tom, ki čakajo vse mogoče stvari in ki so proti JRZ in kmetu. Vsi smo za svobodo in demokracijo. In ravno zato, ker smo za svobodo in demokracijo, odklanjamo fašizem in marksizem in se hočemo boriti proti njima vedno in povsod. Svoboda je Kristusova dedščina in borba za to dedščino je vredna vseh žrtev.

Ruše. Volilne komedije. Neke mešana družba agitira za takomenovano Kmečko delavsko gospodarsko listo na prav čuden način. Nekatere visoke ali boljše rečeno, velike glave, ki se na tej mešani listi javno niso več hotele pokazati, ker se vendarle bojijo velike blamaže, agitirajo z grožnjami in pritiskajo posebno na delavstvo. To so ljudje fašistovske in pofovske sorte, kateri delavcem niso hoteli pomagati, ko so bili še na vladi in jim hočejo še v bodoče z grožnjami zagreniti borni kruhek. Vendar pa so delavci postali že tako pametni, da se teh fašističnih strahov več ne bojijo, ker ima sedanja vlada dovolj moči v rokah, da bo zlomila tudi grožnje teh gospodov, ki drugod itak nič ne pomenijo več in hočejo samo še v Rušah dokazovati svojo moč, vendar pa samo na skrivaj, ker se niti na Kmečko delavsko gospodarsko listo niso upali. Drugi, ki so sami za kruhom privandrali v Ruše, grozijo dolžnikom Hranilnice, kakor da ne bi veljal tudi za hranilnico zakon o kmetijski zaščiti, katerega bo razlagala vlada, ne pa ta ali oni privandranec. Že naslov te Kmečko delavsko-gospodarske liste kaže, da se gospodom, ki agitirajo za to listo, pojmi mešajo, ker razlikuje kmete, delavce in gospodarje, kakor da bi kmetje ne bili gospodarji in kakor da bi se delavcem ne bilo treba brigati za gospodarstvo občine. Na ta mešan, ali boljše rečeno, zmešan način vidimo, da se sedaj navdušujejo nekateri Sokoli za internacionalne socialistične levčarje, kakor da bi bili pozabili, kaj so morale Ruše pretrpeti ravno v narodnem oziru. Dasi trdi razglas te liste, da je proti kapitalu, se vendar združujejo največji kapitalisti s takimi, ki kričijo, da so proti kapitalizmu in so vseeno počaščeni, če jim tak kapitalist komandira, da morajo voliti njegovo listo. Najbolj zmešan je pa program, katerega naznanja ta politično tako mešana družba v svojem razglasu na občane velike ruške občine. Pred vsem hoče ta razglas očistiti neke gospodarsko-socialne podobe od tuje navlake. Ne pove pa, kakšne so te podobe, katere hočejo očistiti novi občinski mošje, kako hočejo očistiti te podobe in koliko bo to občino stalo. Odpraviti hočejo kapitalizem, ne povedo pa, na kak način, dasi bi radi zvedeli za to umetnost, katere se še nikjer ni posrečila. Pravijo, da niso novi ljudje pri občini in se hvalijo z občinskimi dokladi, dasi ravno se veliki večini Rušanov ravno dosedanje gospodarstvo pri občini že radi tega ni dopadlo, ker so se občinske doklade po nepotrebnem zvišale. Uvesti hočejo v občini starostna zavarovanja, ne vedo pa, da je za to občina preslaba in da bi morala za ta namen iztisniti iz občanov še višje doklade, če bi prišli ti ljudje na krmilo. Objubujejo preskrbo zdrave pitne vode in se ne sramujejo hvaliti se, da so dosedaj v občini štiti vse interese, da pa vendar še zdrave pitne vode niso znali preskrbeti. Nekateri hudomušnejši pravijo, da so agitatorji za to mešano listo pamet izgubili, zato jih pa pozivljaj njih razglas, da morajo pamet zopet vzeti v roke, čeprav bi bilo boljše, če bi pamet imeli v glavi. Če pa pameti ni v glavi, jim vsi volilni razglasili in vse grožnje ne bodo pomagale. Fašistovsko pofovsko rdeča družba narodnih Ruš ne bo premagala in bo zato volila narodno listo narodnih Ruš, na kateri je kot nosilec liste splošno priljubljeni in obče spoštovani posestnik — Jurše!

Litija. Tekom letošnjega leta so se v našem ožjem okolišu vršila javna dela na Kandršah, pri Pustem Javorju in na Trebeljevem pri nadaljevanju gradnje ceste Ljubljana—Radeče. Na Trebeljevem so bila dela radi pomanjkanja kredita ustavljena, a se bodo ponovno nadaljevala, ker je g. ban poskrbel za nov kredit. V nedeljo 25. oktobra imamo tudi pri nas občinske volitve. V ta namen nas je v soboto 17. t. m. posetil naš minister g. dr. Miha Krek, ki je poleg našega narodnega voditelja g. dr. Korošča največji delavski prijatelj. Odkar je on v vladi, je za naše socialne zakone dosti napravil, za kar se mu vse delavstvo iskreno zahvaljuje. Tekom svojega skoro dve uri trajajočega govora v dvorani na Stavbah, nam je g. minister orisal ves notranji in zunanji položaj naše države, o denarnem vprašanju, kmečki zaščiti, o novih socialnih zakonih, kot zakonu o minimalni mezdi itd. Priporočil nam je, naj ostanemo zvesti svojemu voditelju g. dr. Korošču s tem, da v ne-

Lageri (taborišča) smrti v sovjetski Rusiji.

Poljubovanje.

V ustih čekista pomeni beseda »poljubovanje« toliko kot »pretepanje«. Slednji dan se sliši v raznih komandirovkah SLON = severnih lagarov osobogo naznačenja: »Pripelji mi sem šakala (kaznenca), ga bom malo poljubil.« Kakšno je to poljubovanje, more čitatelj razvideti iz sledečega slučaja.

Bilo je v začetku pomladi l. 1929. Štiri kilometre južno od železniške postaje Kandalakša je velika žaga, imenovana »Karel-Les«. Zraven so barake za kaznenca, katere je »Karel-Les« naravnost »kupil« od SLON. Od žage prenašajo ti kazneni kruh do stanovanja poveljnika.

Ko sem se, piše Kisselev-Gromov, enkrat pozno zvečer vračal iz Kandalakše domov, sem šel mimo barake, kjer je stanoval poveljnik teh kaznencev, Aleksej Jevstratov. Ko sem se približal baraki do 50 korakov, sem zaslišal glasno jokanje in stokanje.

Stopil sem v Jevstratovo sobo in tu sem videl, kako sta on in čekist Roman Djornov z vso silo pretepal nekega kaznenca. Jevstratov je imel v rokah z žebelj okovano desko in Djornov bič. Kaznec je bil ves krvav in ravno, ko sem stopil v sobo, ga je Jevstratov udaril, da se je kot mrtev zgrudil na tla.

»Kaj se godi tukaj?« sem prašal Jevstratova.

»Kaj ne vidiš? Šakala poljubujem.«

»Kaj je zagrešil?« sem vprašal in od razburjenja sem se tresel po celem životu.

»Kaj je zagrešil prekleti pes? Hudič naj vzame njegovo mater, Boga, blaženo Devico Marijo, vse bogove in celo nebeško kancilijo... ti ničevni šakali... Pomisli, tepec je nesel kruh iz mlina in na poti je skoraj pol hleba pojedel.« In je pokazal hleb kruha na mizi, kjer je res manjkalo okrog 400 gramov.

Drugi dan je kaznec umrl. Kot sem pozneje izvedel, je dal Jevstratov po »poljubovanju« kaznenca do nagega sleči in ga je utaknil v »krikušnik«, kjer je bilo pol metra snega. Ker je bil kaznec brez zavesti, ni mogel prositi; da bi ga dali v barako, kjer bi se ogrel, marveč je v »krikušniku« zmrznil. Mogoče je pa tudi, da mu je Jevstratov lobanj prebil in je radi tega umrl, umrl torej radi 400 gramov kruha. Kisselev-Gromov piše, da je ta slučaj naznanil tovarišu Steinu. Vedno pijani Stein se je pa izrazil: »Na, vrag naj ga vzame, lumpa. Bo pač en šakal manj hodil okrog.«

Brez krivde kriv.

Na progi železnice od Murmanska do Petrograda so na vseh postajah nastavljeni čekisti, ki pregledujejo osebne izkazne potnikov, če bi med njimi utegnil biti kak kaznec-begunec. Težko je povedati, kako strašno veselje navdaja čekiste, če morejo kakega kaznenca na potu ujeti.

V noči 26. marca 1930 je imel v komandirovski Kandalakša službo čekist Kurga-

nov, na postaji istega imena pa »eden najboljših« čekist Borsukov. Pregledoval je v vagonih izkaznice potnikov in je iskal bežeče kaznenca. Takrat iskanje ni bilo zaman, posrečilo se mu je enega begunca prijati. Ko ga je dobro pretepel, ga je vlekel h Kurganovu. Najbrže mu jih je tudi ta nekaj prisolil, ker je bil mož na svojem mestu.

Tisto noč sem se, piše Kisselev-Gromov, vrnil nazaj v komandirovko in sem želel obiskati še načelnika tega oddelka. Odprem vrata in na podu vidim človeka, kateremu je tekla kri po obrazu. Dva moža sta ga tepla. Oblečen je bil samo v spodnjo obleko. Gornjo obleko in čevlje so mu odvzeli. Obraz je zakrival z roko in je težko sopel. Kurganov ga je še s čevlji suval.

»Kdo ima službo? Kaj se je zgodilo?« sem vprašal.

»Jaz imam službo,« je odgovoril Kurganov in je nehal pretepati svojo žrtev.

»Kaj se je zgodilo?« vprašam ponovno.

»Kdo je ta mož?«

»Begunec, tovariš-pooblaščenec, Borsukov ga je na postaji prijel.«

»In kaj je to?« sem vprašal dalje, ko sem na mizi zagledal zavoj papirja.

»To smo našli pri njem, ko smo ga preiskali.«

Vzel sem papirje v roke in sem jih naglo pregledal. »To so izkazni,« sem zaklical, »kdo vam je rekel, da je begunec?«

»A glejte, tovariš-pooblaščenec, on ima obleko kaznenca. Izkaze je gotovo ukra-

Vzel sem izkaze v roko in sem začel begunca izpraševati. »Kako je vam ime?« »Vasilij Mošajlov.« »Koliko ste stari?« »Kje ste rojeni? Iz katere gubernije, okrožja, vasi?« Na vse je natanko odgovoril in vse se je ujemalo z izkazi. Stavil sem kakih 50 vprašanj. Na vse je povoljno odgovoril.

»To ni begunec, niti kaznec,« sem opomnil, »marveč svoboden državljan, ki je šel v Korelijo iskat dela. Peljite ga takoj k poveljniku oddelka!« Dva dni pozneje je bil Mošajlov svoboden. Izročili so mu izkaze in ga odpustili.

Meniš li, ljubi čitatelj, piše Kisselev-Gromov, da se je Mošajlov kje pritožil, da se mu je godila krivica? Nikdar in nikjer! Mošajlov je pameten človek in nima veselja postati kaznec. Dobro ve, če bi se pritožil ali pred sodelavci samo omenil, kaj se mu je zgodilo, da bi bil obsojen na pet let prisilnega dela na severu in sicer zato, ker bi s tem v slabo luč spravil sovjetsko oblast.

Iz tega sledi, da se v boljševiškem raju človek ne sme pritožiti, če se mu krivica godi, ker bi bil sicer kaznovan. V komunističnem raju je pravica samo za komuniste in čekiste, za drugega nikogar. To vidimo v Rusiji, v Španiji in povsod, kjer komunisti vladajo.

Zahtevajte povsod

„Delavsko fronto“!

deljo glasujemo za listo, katere nosilec je naš priljubljeni g. Hinko Lebinger, ki gre nam trpinom vedno na roko. Zato, tovariši, v nedeljo naj nihče ne odlašaj ali se pusti od koga pregovoriti, da bi volil drugo listo, na kateri so tudi takozvani ljudski prijatelji, ljudska fronta, katere sadove njihovega dela imamo priliko ravno sedaj občudovati v Franciji, še bolj pa v Španiji. Slovenski katoliški delavec, varuj svobodo in življenje svoje in svoje družine in otresi se za vedno ljudskih front.

Še to in ono.

Češkoslovaška, ki je znižala svojo krono za 16%, se je zavezala, da zviša plače svojim namencem, če se bodo zaradi devalvacije dvignile cene.

Italija je uvedla za dividende progresivno obdavčenje.

»Trgovski list« prinaša vest, da je prišel v Beograd znani finančnik Riekel v družbi ameriškega multimilijonarja Smitha, ki je lastnik velikih zlatih rudnikov v Kanadi in Alaski. Njun prihod je v zvezi z novo odkritimi ležišči zlata, bakra in drugih rudnin v Jugoslaviji, ki bi jih seveda rada dobila v izrabljanje.

Trgovci, obrtniki in gostilničarji, ki so nedavno zborovali v Ljubljani so med drugim zahtevali: odpravo industrijskih prodajalnic in velikih magacinov ter veleblagovnice, kakor »Bat'et«, »Ta-Te«, »Tivar« itd.; reformo socialne zakonodaje, obvezno zavarovanje trgovcev, obrtnikov in gostilničarjev, onemogočenje zaposlitve tujecev na škodo domačinom, nov tiskovni zakon.

Za 1549 ton se je zvišala produkcija bakra v bosovskem rudniku v preteklih 9 mesecih, kakor je znašala v istem času lani. Večji dobiček, višje dividende, a plače...

Ker je gozdno podjetje »Durmator« zvišalo plače svojim delavcem, so se vrnili na delo.

V Banjaluki gradi podjetje Zeiss novo livarno. Zveza svobodomislicev je razpuščena na Poljskem.

Izdelan je osnutek za ustanovitev novega cestnega fonda pri gradbenem ministrstvu. Dohodki bi znašali, kakor je predvideno 245 mil. D; Slovenija bi plačala skoraj polovico po dosedanjih določilih. Koliko bi sprejela nazaj, je zanimivo vprašanje.

Delavci v Italiji so poskušali vpriporiti stavko zaradi devalvacije lire. Izvršile so se številne aretacije, ki so generalno stavko preprečile.

V Valjevu se namerava zgraditi tvornica za radijske aparate.

Zitni presežek pšenice v naši državi znaša letos 50.000 vagonov. Polovico tega presežka je že izvoženega. V avgustu je znašal izvoz pšenice 51.680 ton, dočim lani v avgustu samo 77 ton.

Zagrebski tramvajski uslužbenci so stopili v stavko, ker jim mestna hranilnica, lastnica tramvaja noče povišati plač. Radi stavke ima tramvaj dnevno 1000 Din izgube.

Tovarna za dušik v Rušah je odpuštila 50 delavcev. Med njimi je več rodbinskih očetov.

Dve tovarni za avtomobile bosta zgrajeni, kakor se poroča, prihodnje leto v Srbiji. Ena za tovarne v Rakovici, druga za najmodnejše avtomobile v bližini Beograda.

Viničarski vestnik.

Viničarjem določene prejemke! Uredba v viničarskem redu člen 6. pravi in določa vse viničarjeve prejemke od gospodarja za obdelovanje vinogradov. Mnogi vinogradniki te uredbe ne poznajo, ampak si zaračunajo vsako malenkost drago. Viničarji pri nekaterih gospodarjih velike vinograde obdelujejo samo za stanovanje in nekaj trave. Poljske pridelke, drva, listje itd. si morajo s posebnim drugim delom odsluževati, gnoj morajo sami dajati za vinograde in ponekod celo za gospodarjeve njive. Nekateri vinogradniki svojim viničarjem tudi ne dajejo v viničarski uredbi določene količine vinskih tropin, ampak jih sami uporabljajo za pitjoli, ki ga viničar dobiva, ko dela v vinogradu ali pri gospodarju. Viničarji bi naj potem svoje organizacije odločno zahtevali v viničarski uredbi določene prejemke, ker drugače bodo sčasoma mogli viničarji obdelovati vinograde samo za stanovanje.

Gospodinja — zver.

Listi poročajo, da stojita pred dunajskim sodiščem zakonca Luner radi nezaslišane-ga postopanja s služkinjami. Državni tožilec predlaga za ženo kot kazni smrt.

Žena je bila pred poroko preprosta delavka, ki se je zelo prevzela, ko je dobila za moža sina tovarnarja klavirjev. Prva njena služkinja je bila Ana Neupartl. Kmalu po njenem nastopu službe so čuli sosedje krike. Gospodinja je zvedela za njene ljubavne odnose in je to izkoristila za mučenje služkinje. Zvezala ji je roke in noge in izsiljevala od nje izjave, da ji kraje. Tudi lase si je morala odrezati. Podpisati je morala tudi zadolžnico za baje ukradene stvari. Končno se je služkinja toliko spametovala, da je prijavila svojo gospodnjo policiji. Sodišče je tedaj prisodilo Lunerjevi šest mesecev zapora. Služkinja se je sicer poročila, pa je kmalu umrla, ker je gotovo že toliko oslabela, da si ni mogla opomoči.

Druga služkinja je imela nekoliko več sreče. Gospodinja je prosila za pomilostitev, pa je zato s služkinjo ravnala nekoliko lepše: tepla je je le dvakrat do trikrat na teden. Dala ji ni nobene plače, izsilila pa je od nje izjavo, da je plačo v redu prejela.

Tretja žrtev je bila 14 letna Ana Augustin. Gospodinja je kmalu zavladala nad

njeno voljo. Pretepala jo je, silila k priznavanju raznih nedovoljenih dejanj, ki jih ni izvršila, in pustila jo gladovati cele dneve. Da bi služkinjo čim bolj mučila, je morala njena hči Marjeta jesti pred lačno služkinjo. Kadar pa je dobila jed, ji je dejala v njo smrdljive odpadke, da ji pokvari tek. Za zajtrk je dobila zelo osoljeno mleko, ki ga je morala izpiti na tleh kleče pred gospodnjo. Nekoč jo je obtožila, da ji je kradla češnje. Da bi izsilila pritrtilno izjavo, je razbelila železno kuhinjsko orodje in ga držala tako dolgo med nogami služkinje, da je ta priznala krajo. Plače ji sploh ni dajala. Da je ne bi prijavila oblastem, je ni puščala iz hiše in je smela nositi na sebi le srajco. Ponoči jo je zaklepala v njeno sobo, v slučaju pose-ta gostov pa v klet.

Smrt je pričela stegovati roke nad služkinjo. Tedaj ji je dala gospodinja primesti na podstrešje malo slame za ležišče. Včasih se je je toliko usmilila, da ji je dovolila spati v služkinjski sobi, toda pri tem ni smela ležati, temveč le sedeti. Da ne bi padla z ležišča, jo je nanj privezala. Da ne bi spala preveč trdno, jo je še natokla s čevljem, iz katerega so gledali na peti zebliji. Nesrečna služkinja je morala včasih pokazati jezik, da ga ji je gospodinja opekla z vročim železom, govoreč: »Tako ti bo nekoč vrag v peklju žgal jezik.«

Od silnih muk je služkinja znorela in ni že več mogla razumeti, kaj se dogaja z njo. Istočasno so dobivali njeni starši pisma, da živi v službi kot v rajju. Dne 10. julija 1935 je začutila služkinja strašno lakoto. Nič več ni mogla jesti. Gospodinja se je prestrašila, pa je poskusila služkinji s silo viliti mleko skozi usta. Toda služkinja ni mogla več požirati. Mati in hči sta prenesli služkinjo v predsobo in jo pričeli siliti, da bi pila mleko — vse zaman. Nesrečnica je umrla.

Gospodinja se je hotela rešiti neprijetnega slučaja. Poleg mrtve služkinje je postavila posodo z mlekom in krožnik jedi. V njeno omarico ji je dala denar kot prihranjeno plačo, v kovčeg pa hčerinine čevlje kot svoj zadnji dar. Z vsem tem je hotela oblast prevariti. Končno ji je prišla še peklenska misel, da je skrila zapestnico in prstan hčerke, da bi služkinjo obdolžila kraje. Zvečer je možu priznala, da je služkinja umrla. Teden dni kasneje je prijavil mož policiji, da je zmanjkalo žene in da je pustila le pismo, da je služkinja umrla v sobi. Truplo služkinje so res našli že napol razpadlo, Lunerjevo pa v neki gostilni.

Taki primeri zverskega postopanja s služkinjami niso osamljeni. Čitali smo o njih tudi že v naši državi. Primer nam dokazuje, kako velika reva lahko postane mlado in neizkušeno dekle, če pade v roke gospodinjini zveri. Pri zavednih služkinjah je kaj takega nemogoče. Zato je pa tudi res potrebno, da so služkinje organizirane v delavni krščanski strokovni organizaciji, ki jim stoji ob strani.

Krščanska strokovna organizacija.

(Valant Milan. Založila Zveza združenih delavcev.)

Veliko uslugo je napravila Zveza združenih delavcev slovenskemu delavstvu in celi katoliški javnosti, ker je izdala gornjo knjižico. Ni v njej vse novo, ni v njej vse, kar bi ne preneslo kritike, bodisi vsebinske, tehnične ali jezikovne, a vendar je to knjižica, v kateri je zbrano gradivo organizacijske in načelne važnosti za krščansko strokovno gibanje, in kar je še več, v gotovih, dosedaj spornih točkah podaja knjižica jasno smer krščanskega, ali za naše razmere katoliškega strokovnega gibanja. Današnji čas je poln dvomov, nejasnosti in ves v pričakovanju. Prehodna doba je to in že doba preloma. Tempo razvoja, ki ga narekujejo razmere in okoliščine, je tako hiter, da je lažje govoriti o revoluciji kot o evoluciji. In ravno zato je ta čas tako nejasen, tako kočljiv, pa zato prav nič manj odločen. Ne kaka poznejša, ta, prav ta doba, ki jo soživimo, bo postavila temelje bodoči zgradbi družbenega življenja novih generacij. So dobe, ko je mnogo časa, brez škode debatirati, kaj je prav in kaj ne, ne glede na to, ali take debate hasnejo, ali škodujejo, so pa tudi dobe, ko ni časa za dolge debate, ampak je treba dela, premočrtnega, za jasnim ciljem stremečega in na stalnih temeljih slonečega dela. In to je danes vsak današnji dan. Če je bilo kdaj potrebno za katoliško delavstvo jasnosti, je to danes. Prav v ta čas je udarila knjižica Zveze združenih delavcev z jasnostjo potov in ciljev kot zgled krščanski svetovni organizaciji: zametava gospodarski liberalizem, zavrača razrednost (socializem, marksizem, komunizem), odklanja vse izključujočo avtarkijo, jasno in ponovno se izreka za poklicno-stanovsko ureditev družbe in gospodarstva ob spoštovanju demokracije. V teh vprašanjih šepa danes toliko ljudi, pa ravno v tem je rešitev današnje in bodoče družbe, kar dobro povdarjata papeževi okrožnici »Rerum novarum« in zlasti »Quadragesimo anno«. V tej točki je glavna vrednost knjižice.

Prvi dve poglavji knjižice (stran 5 do 10) bosta prav prišli začetnikom, pa tudi starejši strokovničarji bodo radi vzbujali spomine. Poglavji o osnovnih temeljih in o gospodarsko-socialno-

političnih ciljih sta premalom pregledni, čeprav si je pisatelj pomagal z 11 podnaslovi in še z udarnimi stavki. Ti problemi so težki in jih ni mogoče obdelati razumljivo in zraven še poljudno na nekaj straneh. Zato obsegajo ti odstavki polno definicij (Gosar, Ušeničnik), ki bodo komaj razumljive onim, ki so že kaj več študirali ta vprašanja.

Od 22. strani dalje pa knjižica raste v jasnosti načel, v praktičnosti, pa tudi v razumljivosti. Praktičnim delavcem v strokovnih organizacijah bo zelo dobro služilo poglavje »Poti in cilji«. Knjižica se izjavlja za poklicne strokovne organizacije in zavrača industrijski tip, ker se ta prevé približuje marksizmu in že v sebi nosi kal razrednosti, ki je krščanskemu pojmovanju tuja. Povdarjena je potreba po socialni zakonodaji in nalogi države, da posreduje v gospodarskih zadevah, da gospodarstvo nadzoruje, ne pa da ga vodi (Rusija).

Veliko hrupa, zgražanja in odobravanja je vzbudilo pri Slovencih vprašanje, ali so strokovne organizacije samostojne, ali so podrejene političnim strankam. Popolnoma pravilno povdarja knjižica, da so strokovne organizacije neodvisne od političnih strank in da je krščansko strokovno gibanje strankarsko nevtralnno. Politična stranka in strokovna organizacija sta dve samostojni, paralelni organizaciji, ki se med seboj ne krijeta ne po namenu, ne po delu in ne po metodah, a se moreta med seboj podpirati in izpopolnjevati. S tem pa ni rečeno, da se delavec ne sme politično udeleževati. Ne le, da se sme, ampak mora se! A skupno z drugimi, s primerno samostojnostjo. Čiste delavske stranke so pa nujno razredne in izključujejo vsako občestvo. Delavec je živ ud naroda, skupnosti in ne telo zase, zato pa mora celokupna politična vprašanja reševati le skupaj z drugimi in v tej skupnosti uveljaviti svoje zahteve. Res je, da je v današnjem kapitalističnem sistemu težko uveljaviti pravične zahteve delavstva, a radi napačno urejene družbe ne smemo zavreči načela, ampak moramo družbo preurediti in jo postaviti na temelj poklicne stanovske občestvenosti.

Kdor se dosledno drži teorije o absolutni večvrednosti in razrednosti, ne more svojih nazorov spraviti v sklad z občestvenostjo in ne s krščanstvom. Ideja razrednosti je utelešena v kapitalizmu in je v socializmu vseh vrst nadaljevana. Zato so se vse krščanske strokovne organizacije izrekle proti razredni teoriji in za stanovsko-socialne organizacije delodajalcev in delojemalcev enega poklica ter za gospodarsko-korporacijsko organizacijo obratov. Krščansko strokovno gibanje je zato že samo po sebi ustanovitelj stanovsko-korporacijskega reda. V vsakem gospodarskem sistemu je potrebna roka delavca, potrebna je pa tudi roka delodajalca. Gospodarstvo je večno presnavljanje in vsak zastoj v tem procesu je škoda za splošnost. Škoda je, če obstanejo stroji radi delodajalca, škoda je, če obstanejo radi delavca. Pametno in pravično sodelovanje ustvarjajo samo paritetna poklicna občestva. Seveda morajo biti ta poklicna občestva zakonsko utemeljena in morajo imeti zakonodajno moč za svoj delokrog. — Te misli so v knjižici lepo zbrane v poglavjih: Stanovsko-korporacijska ureditev države in Krščansko strokovno gibanje — glasnik stanovsko-korporacijskega reda. V posameznih poglavjih so nanašana mišljenja katoliških delavcev v Franciji in Nemčiji, Švici in Nizozemski in podprta z resolucijami krščanske strokovne internacionale.

Podobno resolucijo sta pred leti sklenili tudi jugoslovanski strokovni organizaciji: Jugoslov. strokovna zveza in Radnički strokovni savez v Zagrebu, ki je pa pri nas menda v praksi pozabljena. Načela krščanske strokovne internacionale bi morala veljati za vse krščanske strokovne organizacije in to dosledno. Pri nas pa se žal tako rado zgodi, da praktični sociologi le premalo zajemajo svojo hrano iz krščanskih virov in le preradi ostajajo pri marksistični literaturi. Od tod izvirajo nejasnosti v načelih, od tod pa tudi prehitre in preostre sodbe v prilog in neprilog posameznim delavcem. In ravno ta knjižica more v tem oziru prav mnogo koristiti.

Pisatelj je uvodoma zapisal: »Pri nas se je pojem krščanske strokovne organizacije zadnja leta nekoliko izmalčilo... Zato je bilo že nujno potrebno, da se tudi pri nas obrazloži v kratkih potezah vse, kar je v zvezi s pojavom krščanskega strokovnega gibanja in se tako loči zrno od pleve.« Zadržne poglavje pa končuje: »Zavedajoč se, da je le v skupnosti in enotnosti moč, bomo iskali prijateljev in zaveznikov pred vsem pri tistih strokovničarjih, ki so nam po načelih najbližji.« Fiat! Naj se zgodi, da bo enotno slovensko delavstvo nosilec in soustvaritelj močnega, zdravega strokovnega gibanja in novega krščanskega družbenega reda.

Jože Langus.

V državnem prvenstvu je bila zadnja nedelja prav zanimiva. Z nedeljskimi tekmami se je prvenstvena tablica zopet izpremenila. Napredek nekaterih klubov, med njimi SK Ljubljane, ki so začeli s takim elanom, se je zaustavil, v ospredje pa so se spravili zopet dosedanjí rutinirani prvaki. Edino sarajevska Slavija se še čvrsto drži vrha tablice ter je tudi nedeljsko preizkušeno čvrsto prestala, dočim sta morala SK Ljubljana in BASK, ki sta bila dosedaj neporažena, kloniti pred premočnimi nasprotniki. BASK je zaradi tega padel na četrto mesto, Ljubljana pa na peto mesto. Nedeljske tekme so se končale s sledečimi rezultati: BSK je premagal Ljubljano 3:0, Hajduk je odpravil Jugoslavijo 1:0, Slavija (Osijek) je premagala Concordio 1:0, Slavija (Sarajevo) Haška 4:1 in Gradjanski je odpravil BASKA 3:0. Prvenstvena tablica izgleda sedaj takole: Slavija (Sarajevo) ima 9 točk, Gradjanski 7, BSK in BASK po 6, Ljubljana 5, Hajduk 4, Jugoslavija 4, Slavija (Osijek) 4, Hašk 3, Concordia 0.

Tudi podzvezno prvenstvo je bilo v nedeljo za favozito usodno. V Ljubljani sta nepričakovano izgubila Reka in Korotan, v Mariboru pa je doletela ista usoda železničarje. Slovan je premagal Reko 1:0, Hermes pa Korotan 2:1, SK Celje je porazilo mariborski Rapid 3:2, ISSK Maribor pa železničarje 2:1, Čakovčki SK—Atletiki (Celje) 6:0 in trboveljski Amater—Olimp (Celje) 0:0.

Zanimive mednarodne nogometne tekme so se v nedeljo igrali v Pragi, v Dublinu in Budimpešti. V Pragi sta nastopili reprezentanci Čehoslovaške in Madjarske. Zmagali so Čehoslovaki z visokim rezultatom 5:2. V Budimpešti sta se istočasno srečali reprezentanci Prage in Budimpešte. Na domačih tleh se je nasmehnila sreča Madjarom, ki so premagali Čeha 5:1. V Dublinu sta igrali reprezentanci Irske in Nemčije ter so Irce porazili Nemce 5:2.

Lahka atletika. Lahkoatleti se sedaj poslavljajo od zelenih igrišč ter se bodo kmalu umaknili v telovadnice. Pokazalo se je namreč, da za lahkoatleta nikakor ne zadoštuje, da goji samo v ugodnem letnem času svoj sport, temveč mora trenirati tudi po zimi, to pa mu je omogočeno samo v telovadnici. Seveda se mora telovadniški sport prilagoditi tesnim razmeram in obstoja po večini iz gimnastičnih vaj in vaj na orodju. Za slovo od igrišč pa prirejajo lahkoatleti sedaj zadnje tekme. Preteklo nedeljo sta bili v Sloveniji dve večji tekmovalnji, v Ljubljani in v Mariboru. SK Ilirija v Ljubljani je priredila juniorski miting, katerega so se udeležili še SK Planina, SK Primorje in AK Korotan. Na mitingu so pokazali juniorji, da so izdatno napredovali ter so bili postavljeni nekateri zelo lepi rezultati. Izven konkurence so nastopili še znani naši lahkoatleti ing. Steplnik, Svetek in Kovačič, ki se poslavljajo ter odhajajo te dni k vojakom. — V Mariboru je priredil SK železničar poslovlilni miting, na katerega so poslali svoje borce še Maraton, Rapid ter ljubljansko Primorje, ki je poslalo svojo celjsko garnituro (Martini, Goršek in štok). Tudi na mariborskem mitingu se je videlo, da so lahkoatleti v Mariboru tekmo letošnjega treninga, ki so ga deloma imeli pod vodstvom strokovnega trenerja, lepo napredovali. Odlikovali so se seveda pred vsem Primorjaši, ki so v večini disciplin zasedli prva mesta. Tudi juniorji, ki so nastopili v okviru mitinga, so se krepko uveljavili, kar velja zlasti za juniorje SSK Maratona.

Mariborski kolesarji so se udeležili v nedeljo hitrostnih tekem, ki jih je priredil Maraton na gladki novo urejeni cesti v Tomšičevem drevo-redu. Največ zmag je odnesel štefan Rozman, član železničarja, ki je v dirki na 200 m z letničim startom skoraj potolkel svetovni rekord, ki znaša 12 sekund, dočim je Rozman rabil za isto progo 13.1 sekund. Zelo se je odlikoval tudi Maratonec Štruel, ki je zmagal v kombinirani dirki. Rozman je v nedeljo končal svojo 160 tekmo. Od tega si je v 100 tekmah osvojil prvo mesto, 21 krat je bil prvi, 9 krat pa tretji. Rozman je gotovo najuspešnejši slovenski kolesarski tekmovalcec.

Mali oglasi. Vsaka beseda samo 50 par. Male oglase je treba poslati vsaj do četrta zjutraj in jih je treba plačati naprej.

3.900 vlagatelj
je na novo vložilo do konca septembra 1936 nad
Din 42.000.000.—

Nove vloge izplačuje

**Mestna hranilnica
Ljubljanska**
tako brez vsake omejitve.

Za vse vloge jamči

Mestna občina Ljubljanska.